

ТИЖНЕВИК - REVUE HEBDOMADAIRE - **TRIDENT**
UKRAÏNIENNE

Число 17-8 (471-2) Рік вид. XI. 28 квітня 1935 р. Ціна 2 фр. Prix 2 fr.

Христос Воскрес!

*Всіх співробітників, читальників, на
Україні і в розсянні суцях, —*

з Великоднем вітає

Редакція „Тризуба“.

Париж, неділя, 28 квітня 1935 року.

Великодні свята... Одійшло це від нас далеко — в чарівливу далину дитячих споминів незабутніх...

Весняна темна ніч. Під липами на цвинтарі вогники свічок, — блимають, хитаються, палають і тягнуться вгору, а за ними — мов намальовані — осяянні й задумані жіночі обличчя — сторожка варта над родинним свяченим. Крашанки, писанки, людський натвп, блискучі ризи, образи і хоругви, а над усім отим в запашному повітрі ллється і голосно лунає урочистий, могутній, буйно-радісний спів — Христос Воскрес!

Одійшло це далеко й zostалися лише спомини та роздум. Для Західної Європи Великдень — не таке вже велике свято; для нас — воно найбільше. Так було воно в нас завжди, за християнських, а навіть і за поганських часів, бо-ж Великдень припав на дні колишніх свят весняних, свят воскреслої до життя великсі пріроди після могильної зими. Християнство поглибило ті свята, давши їм многозначний символ в образі Бога-Людини, що витерпів найтяжчі муки, загинув і воскрес до нового безсмертного життя.

Оті муки Христові були найбільшим нещастям Йому і Його людям; рвали вони їм серце в край, нівечили душу, пустошили до тла. Але достойно перенесені, стали вони підкладом великих надій і радісного чуття, лягли підложжам нового кращого майбутнього.

Смертю була смерть переможена, — говорить нам церковна пісня, — мерцям у трунах нове життя дароване. — На крові і на смерті повсталала нова величнтя церква, зробилася новітнтя велика цивілізація християнська.

Великі муки минули, їх місце заступило велике свято. Хіба-ж це не вказівка для нас, не пророцтво нашої долі майбутньої, може вже близької? Україну в історії не раз клали в домовину смертним снсм спати, але вона завжди з труни вставала, до нового життя припадала, нові цінності собі і людям творила. Гинули батьки, вставали діти. Як і природа, після мертвої зими, весною що-разу новим квітом квітчається, так і Україна, після смертного лихоліття, вкривається новим рястом молодих поколінь. Так воно буде і на сьогодні, і Великдень ще раз нам про це нагадає. Гомоном своїх радісних пісень він неначе голосно говорить нам: — Найбільші ваші му-

ки стануть вам найбільшим святом, бо за страстями завжди приходять радісні дні.

Воскрес Христос — Воскресне й Україна!

Давнина й сучасність

«Система о равновѣсіи Державъ начинала уже тогда развиваться».
(«Исторія Русовъ»)

Система політичної рівноваги в Європі, на якій базувалася міжнародня політика європейських держав до війни, була порушена війною і з того часу аж досі зусилля держав спрямовано на досягнення єдиної мети — відродити давню систему, знайти нову базу політичної рівноваги. Праця тяжка й затяжна, бо провадиться вона давніми методами, що віджили свій вік, не приймається під увагу моментів національних та проголошеного свого часу принципу самозв'язання народів, на підставі якого, ніби-то, й війна провадилась. «Великі держави» тримають у своїх руках політичну гру в Європі, стараються скріпити status quo, утворений перемогою, а коли й згадують про нації, що їм «не всімхнулася одоля», як, наприклад, про Україну, то лише як про мертву гирьку, яку можна прикинути на ту або іншу шальку міжнародньої ваги.

Доба, яку переживає Європа, із «східними, західними, дунайськими» й іншими пактами, нагадує давню добу половини 17 в., коли так само була порушена рівновага на Сході Європи, з тією різницею, що тоді головну роль відігравали Москва, Польща та Україна. Тому, хоч тут подати в перекладі витяги з «Исторіи Русовъ», написаної в кінці XVIII в. невідомим, надзвичайно талановитим автором, щирим українським патріотом і геніяльним політиком. Завваження цього автора та промови, що вклав він в уста історичних персонажів XVII в., надзвичайно цікаві й так влучно освітлюють боротьбу держав ніби-то за рівновагу, насправді-ж — за перевагу одних над другими, що не втратили інтересу й тепер. Досить тільки, читаючи ці уривки, відповідно змінити назви держав, щоб давню давнину перетворити в актуальну сучасність.

«З'єднання України з царством Московським, р. 1654, стурбувало майже всі двори європейські. Система рівноваги держав починала вже тоді розвиватись. Царство Московське само по собі не багато важило у сусідів, як зруйноване й принижене недавнім страхіттям самозванщини та міжусобиць, однак заздрість сусідів, які знали про широкі простори України, що з Москвою з'єднувалась, про многолюдність її, про її вельми одважне військо, примусила їх до чину. І хоч як набридли сусіднім державам Польща своїм неспокоєм та несталим правлінням, однак всі бажали краще мати справу з цією республікою, ніж бачити нагле підвищення абсолютистичної Москви на

ступінь царств могутніх і небезпечних, збагаченої без жадних витрат безцінним даром, що впав їй, ніби-то, з неба. Тому гетьмана Б. Хмельницького атаквано з усіх боків наріканнями й погрозами за прийняття московської «протекції», і багато правительств вимагало повороту до попереднього нейтрального становища. Польща, Туреччина, Крим оголосили йому війну разом з царством Московським, і Хмельницький не раз мусів з сумом повторювати відомі слова царя Давида: «тісно мені всюди!» Але велич духа його, здоровий розум, разом з глибоким знанням політики, перемогли всяку боязнь і він почав готуватись до війни. Розпочалась війна з Польщею. З'єднане московсько-козацьке військо мало успіх і знищило польське військо. Вертаючись з походу до Чигрина, Хмельницький довідався, що з півдня тягне на підмогу Польщі Кримський хан. На запит гетьмана, чи цей виступ хана треба вважати за оголошення війни Україні чи за ганебні найми для допомоги Польщі, хан відповів, що він не ворог народові українському й хоче перебалакати з гетьманом і правительством козацьким.

Взявши аманатів од татар, Хмельницький поїхав до місця ханового постою і там одбулись між ними важливі пересправи. Хан почав докоряти Хмельницькому за те, що він прийняв протекцію Московського царя. «Хіба ж він не знає, — доводив хан, — що таке об'єднання спричиниться до вічної ворожнечі всіх сусідніх держав проти Москви й козаків, а Україна, що є природнім тереном для ворожих нападів, та її народ будуть постійне терпіти. Війни з Московщиною неминучі для всіх народів, бо урядники й народ московський майже зовсім неосвічені й безлічку вір та мольбищ наподоблюють поганців, а жорстокістю перевищують дикунів. Пригадати треба жадобу москалів до підбою й панування; вони привлащують собі цілі царства й імперії грецьку й римську, вкравши з цією метою державний герб їх, двоголового орла, ніби-то, як спадщину князя їх Володимира, хоч той князь був дійсно князь руський, тільки Київський, а не московський. Пригадаймо, нарешті, нестійкість правління царського й нищення царів, з яких кільки самі москалі жорстоко замучили, а одного продали полякам на смерть. А де нема сталої релігії й добрих звичаїв, там і правління стало не може бути, й русаки ваші животитимуть між москалями, як вівці між вовками».

У відповідь на ці слова хана Б. Хмельницький «пригадав йому всі зради татар народу українського в боях з поляками, великі гроші, їм плачені, знищення великої частини народу українського татарами й протекторами їх, турками». «Про поляків і говорити нема чого: цілий світ знає, що у них скільки панів, стільки й королів, і догодити кожному саме пекло не в стані. І коли народ український через протекцію з Москвою добув собі лиха, то вибрав він по-між лихом, що його оточує, найменше. Коли й нещасливий він, то через сусідів, які завше без жадного приводу його турбують і ображають; от і тепер з ним побиваються, як аспід над людською головою... Відомо-ж з історії, що народ український з давніх давен був на землі своїй самостійним і самодержавним під управлінням власних князів, славних

своєю чинністю й війнами. Але напад татар з ханом Батием завів його, перше, під протекцію литовську, а потім до злуки з Польщею. Цю злуку зірвали самі-ж поляки нечуваним тиранським правлінням; а свободу й права народні привернуло йому Боже правосуддя, піднявши народ український до нечуваної мужности й відваги; і він вернувся в попереднє самостійне становище і міг би жити без чужої допомоги. Але, видно, суд Божий, що людські діла веде завше до кращого, вирішив з'єднання його з народом одновірним і одноплеменним, за доброю взаємною волею й згодою невимученою, порушити які я вважаю за гріх смертний, і з тим жити й померти хочу!» Так і не вдалося ханові переконати гетьмана.

Вернувшись до Чигрина, гетьман застав там посланця від короля шведського, Карла-Густава, що вимагав військової допомоги проти Польщі й німців. Ця вимога базувалась на союзних договорах, що були складені попередніми гетьманами від імени народу українського. Виконуючи догвори, гетьман вислав на підмогу шведам під Краків 10-ти тисячний корпус під командою полковника Антона Адамовича. Завдяки допомозі козаків, король заволодів обома столицями Польщі й довів її до крайнього упадку й знесилення. Остаточний упадок Польщі був би неминучий, коли б сторонні держави, доброзичливі Польщі, не повели акції, не стільки для добра Польщі, скільки у власних інтересах та від заздроси до Швеції. Данський король оголосив несподівано війну Швеції і цим примусив шведського короля полишити всі здобутки в Польщі та поспішити на оборону свого краю. Одночасно імператор римський і германський, Фердинанд III, та примас короля польського Урбан писали Хмельницькому, «щоб він відстав од союзу з королем шведським, бо то є ворог обох католицьких релігій, римської й грецької, найжорстокіший лютеранин, та щоб знов злучився з Польщею на однакових з нею правах і вольностях, які вони готові йому гарантувати; або принаймні не вмішувався в жадну війну проти Польщі й додержував нейтралітету. В противному випадку загрожували йому, що піднімуть усі сили європейських католицьких християн на знищення української нації, яко ворожої цілому католицтву римському та більш небезпечної, ніж турки й сарацини».

На це гетьман з належною повагою одповів імператорові, що допомога його королеві шведському основана на міжнародніх трактатах, які всіма народами вважаються за святі й непорушні; трактати зовсім не торкаються релігії або вірування народнього, а складені з Швецією його попередниками і народом українським за тих ще часів, коли поляки мучили народ український нечуваними в світі варварствами й нелюдськими муками та коли пани, католики римські, не тільки не дали цьому нещасному народові жадної допомоги, але навпаки ще більше переслідували його, навертаючи до унії, вигаданої

**В день 25 травня зробімо пожертву на монумент С. Петлюри —
— Бібліотеку його імени в Парижі.**

Римом і в Україні розповсюджуваної з жорстокістю, що перевищувала всі римські інквізиції й муки магометанські. А між тим народ український є той самий, з яким імператор римський Максиміліян від імени цілої імперії Римської, склав союз і листувався в державних справах з самостійними українськими князями, що завше були йому доброзичливі й допоміжні.» Загрози імператора римського й прима-са супроводились і реальною ворожою чинністю їх проти України. На початку р. 1657 імператорське військо стало на кордоні Галичини, а турецьке військо з'явилося в Бесарабії й Молдавії і цілий Крим почав рухатись. Гетьман про це повідомив Москву, а сам вислав на оборону військом під командою сина Юрія й наказного гетьмана Дорошенка.

В межичасі до Хмельницького прибули чужеземні послы з новими вимогами. «Спільна місія турецького султана й римського імператора заявила гетьманові, що Польща доведена до крайнього безсилля постійними війнами й перемогами козацького війська і що вона змушена буде з'єднатись з Москвою добровільно або силою зброї, а тим часом сусідні держави й ціла Європа, будучи спокійними глядачами цього, з соромом побачать колосальну державу, що знічев'я піднялась на таку височинь на шкоду багатьох народів, а з часом і на їхню загибель. Імператор римський і султан турецький, маючи справедливі причини боронити права народів і тримати серед держав політичну рівновагу, нагадують про це гетьманові, вимагають, щоб він одступив од союзу з Швецією й злуки з Москвою та радять йому приєднатись по давньому до Польщі на умовах, що забезпечать Україні нинішнє правління та всі права й привілеї, вільній нації належні. Для того укладається за посередництва їх стверджуюча конституція, яку монархи беруться гарантувати й вічно обороняти. В противному випадку примусять гетьмана до цього зброєю і з цією метою оголосять Україні війну».

Заперечуючи вимоги послів, гетьман доводив, що «завдані козаками полякам поразки й приниження — діло Боже, бо здійснились слова Його: «якою мірою мірите, такою й вам одміряться». «Усім сусіднім народам і вашим державам добре відомо, скільки терпів український народ од роспусти й тиранства поляків, їхні насильства й варварства перейшли межі всякої уяви; терпіння, стогін і плач народу українського здавлено й облите його кров'ю. Всі миротворства, трактати й договори, що були складені між Україною й Польщею, ствержені клятвою, були тільки грою ошуканства, зради й способом помсти та вбивства. Коли український народ підняв проти поляків зброю, то зробив це виключно для своєї оборони в стані крайньої необхідності; при таких обставинах усі народи світу мають природне, незаперечене право себе обороняти. Яка-ж то справедливість і політика держав, що шукають рівноваги, коли вони під виглядом допомоги дозволяють тиранство й злочин, або оправдують їх. Боронити Польщу й посилювати її — це їхня справа, але приневолювати український народ, щоб він скорився полякам, не можна оправдати жадними політичними чи моральними принципами; це — те саме, що виганяти на одно пасовиско овець і вовків, всупереч природі й здоровому

розуму. Воювати-ж за це ще більш безглуздо, бо за таке навмисне й беззаконне нищення народу неминуче скарає Бог. Тому, я гадаю, закінчив Хмельницький, що краще вже віддатись на волю Божу, ніж попасти в людські руки. Так буду скеровувати свою політику супроти Польщі, не маючи інтенції знищити її чи порабити».

Такою відповіддю хоч і позбувся Хмельницький послів, але загрози монархів римського й турецького зробили на нього велике враження. «Як патріот народу свого шукав він після затяжної війни спокую, замісто того — нові напасти й небезпеки; він думав про те, що буде, як Україну нападуть всі ці держави. З другого боку — прийняти систему їх вважав за віроломство, підле боягузство і явний злочин, смертельний гріх... Від такого клопоту й турбот впав у тяжку хворобу... й помер р. 1657 (ст. 122-139).

«Після його смерті польське правительство й держави, що дипломатичним шляхом Польщі допомагали, не перестали домагатись у молодого гетьмана злуки з Польщею. Зараз після обрання прибули до Юрія Хмельницького чужеземні послы, признали його за гетьмана й вимагали пояснення, як і на яких засадах буде він правити українським народом. А каштелян Волинський намовляв його з'єднатись з Польщею. Молодий гетьман відповів, що, потерпівши з народом українським тяжкі напасти через протекції її, будучи від них звільнений наступними революціями, має він намір відносно заінтересованих держав перебувати нейтральним і залежним тільки від себе самого. Союз-же з державами, за загальним правилом усіх культурних народів, складе слушного часу, як що на це буде згода українського народу» (ст. 151).

На цьому автор «Історії Русовъ» закінчує блискучий нарис міжнародної політики половини XVII в., в якому, як бачимо, йшла мова про політичну рівновагу на Сході Європи та про «Східній пакт».

Давно це все було, але геніяльне перо автора «Історії Русовъ», яким де-хто вважає канцлера Російської імперії кн. Олександра Безбородька, надало давнім подіям вічно живого характеру сучасності.

А. Я.

На літературні теми.

I. «Поет і воїн».

Евген Маланюк... Маланюк — один з найвизначніших молодих поетів нашої доби, поет уже вироблений, своєрідний, з відомим ім'ям. Поет, що розвивається і творить, поет, який ще не сказав свого останнього слова. Перед нами його нова книжка «Земна Мадонна»*).

*) Евген Маланюк. Земна Мадонна. IV книга лірики. Видавництво «Київ». МСМXXXIV. 104 стор.

Кому багато дано, з того багато і вимагається. І що талант поета розвивається і росте, то більше вимоги маємо ми право ставити до нього, строгіше повинен і він ставитися до своєї творчості. То-ж нехай вибачить автор і слово наше іноді суворе. На це викликає його нова книжка, що безперечно уявляє собою цінну вкладку в нашу поетичну літературу, вкладку, появу якої можемо тільки найширше привітати.

Почнемо з мови. Мова взагалі в Маланюка добра й чиста. Тим більше вражають вухо де-які неприємні варваризми. Москвою тхнуть усі оті: «порочний», «парча», «логово тьми», «лазурь», «харя»...

А саме поетові, що так гостро виступає проти Москви, з такою силою змагається з її отруйними впливами в нашому духовному житті, слід, як найпильніше, уникати в своїй мові москалізмів.

Перебування наше на чужині, мандри ріжними країнами не могли не позначитися на тій мові, якою говорять наші люде закордоном. І не дивно, що в поточнім житті, в листуванні, в статті часто дають себе відчутти впливи того народу, серед якого доводиться жити, зустрічаються слова чужі. Бачимо ми і в Маланюка, наприклад, полонізми: «злото», — форма, яка, що правда, трапляється і в наших старих пам'ятниках, зустрічається іноді і в новітній літературі: напр., у Щоголева: «Келих», — «терен» (простір), слово, що здобуло собі право громадянства в публіцистиці, але не в поезії, яка знає лише «терен», як рослину. Зовсім чужі й непотрібні «міраклі», як рівно-ж і «купола». Непотрібну і неприємну ноту вносить вульгаризм, неначе навмисний: справді, що спільного з поезією мають «рило», «харя» (до того ще й позичена в сусідів), «стерво м'яса»?

І зовсім вже неприпустима річ совітський жаргон в українській поезії:

«Фарисей в профодежі митаря».

Не завжди дбає наш поет про милозвучність мови. І в крацких віршах його трапляються іноді рядки, що впрост прочитати не легко. Вони порушують одноцільність настрою і витриманість форми. Напр.:

О, як прозоро і сйавно вмер би... (ст. 36)

Поезія то не газетна стаття, що часто пишеться на коліні, на якій не встигне просохнути чорнило, як її вже рвуть з рук на машину, і яка відбиває на собі шарварок буденного життя з його огріхами. Але огріхи ті, як метелик, і вмірають того-ж дня разом із змінним листом старої вже газети. Поезія — то творчість, що часто переживає авторів. І поспіх тут не до речі.

Коли звернутися до форми, взагалі виробленої, то зустрічаємо іноді тут штучність рими. Автор часом жертвує для неї змістом. Напр.:

«Може, власне, в цім парку мрійний юнак,
За ростом рослин слідкуючи тільки, —

Знаходив вічності тайний знак
Райнер-Марія Рільке».

Як бачимо: «тільки» не впливає з тексту, а потрібне лише для «Рільке».

Або:

І вслід Мазепі і Петлюрі
Підуть полки нових Мазеп.
— Невже-ж і цій майбутній бурі
Покірливо поляже степ?

Звідки взялися «вслід Мазепі і Петлюрі» оті нелогічні й не-реальні «полки нових Мазеп»? Їх просто викликав — «степ».

Чи таке:

І щедро спадали шрапнелі,
І кулі клювали лице.
Та мури Мазепи й Растрелі
Уперто казали: р ц е м.

А цих дрібниць, які являються дисонансом, можна легко уникнути. Треба тільки більше уважності на форму, більше обробленості.

Зміст «Земної Мадонни» — багатий і ріжноманітний. Маємо тут: історіософію, еротіку, лірику.

Зустрічаємо звичайний словник Маланюків. Єсть і Еллада степова, і Понт, і Гіперборея, і «наш неминучий Рим», і конунг, і каган, і хазари і варяги, і половці і Візантія, і гуни, скити, татарва, а надусім цим виють «космічні вітри» і десь в далечині мигтять «апокаліптичні вогні».

Признаюся, мені ця історична географія не дуже промовляє до розума і до серця. Оддає вона, як на мене, якоюсь штучністю, а іноді то і не зовсім зрозуміла. Звісно, профанам одкрито не все те, що бачуть і чують поети, для яких нема таємниці і в тому, як «звучать епохи», і які знають, як «псами виють епохи».

Автор ніби кохається в тім, та не в тому, на мою думку, сила його творчости. Вона і не в еротизмі, що йому віддано в книзі чималу данину, часом з певними патологічними викривленнями.

Звісно, з творчости поета, раз її друком світу подано, кожен бере собі те, що йому до вподоби. То діло смаку, вдачі, світогляду. Але в дорібку, що залишає по собі поет, важно лише те, в чім чується живе життя, в чому озивається минуле і сучасне, важне те слово, що говорить щось людям не тільки сьогодні, що зоставляє поет по собі, як спадщину наступним поколінням.

І от, на мою думку, краща частина поезії Маланюка — це чиста

Складайте датки на Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі.

лірика, наскрізь пройнята глибоким сумом, безмежною тугою, гарячою любов'ю, палкою ненавистю, гострим гнівом, що дають їй силу.

* * *

Теплотою почуття віє од віршів, присвячених «простій, зємній моїй Мадонні, простій, зємній моїй Жоні».

Спомини дитячих літ такі милі:

... У бабці завжди пахло чебрецем
Та м'ятою...

Стояв широкий мисник
З тарілками, мальованими пишно,
З чарками розфарбованого шкла,
З карафною, обробленою хитро,
Під постать птаха (може—звірини —
Як крізь туман пригадую), що в ній
Ховалося про врочисті години
Якесь таємне, запашне питво.

Праворуч ліжко — в килимі квітчастім
Та хинська башта подушок на нім,
Ліворуч — дідова лежанка й піч...

Так ніби вас охоплює запашним затишком старосвітської нашої хати.

Безпосередністю першого кохання перейнято другий спогад юних літ:

І зовше сниться: липснь, сад, куці
І стрічі під сусідським перелазом...

Сном пройшло ясне дитинство, бурею й грозою війни й революцій пронеслися молоді літа, наша трагедія, «Листопад 1920»—і ми на чужині, прибиті нудною сірою осінню, ніби без надії, ніби без кінця. Туга і сум: Прискорбна до смерті душа поетова. Він ладен умерти:

Так близько чувся подих смерти,
Що, коли б можна, я б давно
Хтів відпочити і померти,
І випить вічність, як вино.

О, як прозоро й сяйвно вмер би...
Але згадаю, як росте
Пшениця, як шумить крізь верби
Синюха, вітер, простір, степ.

Як хата рідна — з-попід стріхи —
Очима дивиться вікон —
— І крик той — «сину мій! приїхав!»
І ранній день, і ранній ссн, —

Це те, що жилами зв'язало,
Що в кров і мускули вросло.
І жаль, як ніжне смертне жало,
Перетинає людське зло.

Може тому, що ті слова близького земляка викликають в пам'яті «степ широкий, край веселий», де над берегами недалекої від Синюхи Висі пройшли мої малі роки, але вони зачіпають якусь струну таємну, що брентить глибоко в душі. Та й не одному з нас те сниться...

І знову сон.
Ясна хатина
В мереживі похилих віт.

Херсонський простір, синя річка,
Город розлогий аж до верб...

Одна по одній проходять картини рідного краю, що їх умілою рукою викликає поет, оживляючи своїм словом. Він говорить про рідні околиці, де

По кам'янистах ташликах
Та по рибальських балаклях
Рвучний мутиться Кагарлик
І сонно котиться Синюха...

Які близькі з давніх днів, «юних днів, днів весни» назви... Далі поет дає ширшу картину батьківщини, яка жива в його душі й на чужині:

Повз смугу літ земних, крізь хвилі сусти,
Задивлений в тобі, прохожу, зачарован,
Туди де ти гориш, де закликаєш ти.

Рокоче й клетотить там широчінь Дніпрова,
І стережуть шляхів розіп'яті хрести,
А решта рівний степ... Лиш де-не-де діброва

Або низький байрак. Розгорнутий обрій
В пламенах полудня гойдається тремтливо...

Маланюк любить природу, вона оживає в його слові і з-під його пера виходить майстерній, такий багатий на фарби, перейнятий таким настроєм малюнок осени:

І сонце, й мед — і плодоносен
Кінець Господніх трудних літ.

В річницю смерті С. Петлюри — 25 травня згадайте, що в Парижі створено Бібліотеку його імені.

І ось нас короує осінь
Простою радістю землі.

Хай в далені — піски безлюдні,
Хай дольні будні, злидні, сум,—
Над нами золото полудня
І вічності блакитний шум.

Бренять потомленіі бджоли,
І тиша — майже нежива.
В грезет стерні порожнє поле
Так пишно одягли жнива.

І яблуні, вагітні плодом,
Солодкий простягають дар,
І закрівавив пізнім глодом
Глинисті шоки довгий яр.

А ввечері — дихання Бога,
Осінні зорі, срібний ріг...
Чому ж така мені тривога
На роздоріжжю трьох доріг?

Чому ж холоне серце болем,
Щемить од тиші голова
І над осіннім зжатим полем
В блакить летять мої слова?

Тому певно йому й вдалися переклади «мад'ярських пісень», таких близьких до природи, таких простих і безпосередніх, таких граціозних.

Та помилився б той, хто, зачарований ширістю й красою тих споминів, малюнків, образів далекого рідного краю, подумав би, що джерело творчости Маланюка в минулому: він поет наскрізь сучасний, він син свого віку. Не можемо не навести двох зразків поезій надто модерніх, де одгуки напівзабуті дитячих казок так влучно переплітаються з вражіннями з казки наших днів, що стала дійсністю: подорожі аеропланом.

Ми летіли до тебе, Мораво,
П'ять годин, аж до сизого Брна.
Наш літак плинув прудко і жваво,
А мотор нам бренів, як зурна.

І, здавалось, дитинство приснилось,
І не був це літак, а — килим.
Тільки серце прискорено билось,
Тільки серце шаліло: летим!

І тому, що замість мінаретів
Знизу коміни фабрик росли, —
Розум кпив собі з казки поетів,
З їх пророчо-ритмованих слів.

І нагадував літери формул,
І казав про пілота й мотор — — —
Як не вірить в закони і норму,
І в той Вищий, в той Перший Мотор!

Пропливали фреґатами хмари
І стелилась їх тінь по землі...
Ні, не казка, не мрії, не чари
В цім манометрі, шрубі, крилі, —

Все створив Ти — і світле, і чорне,
Чи билину, чи птах, чи літак...
І машина свій лет рукотворний
По землі стеле тінню хреста.

І знову :

... І мотор вже в блакиті бrenить.
День підноситься вище і вище.
Свище простір подоланий. Мить
І земля обертається в грище.

Ще сто метрів літак переміг,
Підігнувши під тулубом лапи, —
І земля між річок і доріг
Обертається барвами мапи:

Води — кобальт, сіена — рілля,
Луки — зелень, а царина — охра.
Так встає древнім ликом земля,
Як створив її Перший Топограф.

Так встає шахівницею сил,
Гіпподромом напружень і гонів.
Видовиськом живої краси
І театром рухомих кордонів.

* * *

Любов до рідного краю не вмірає в душі поета, вона держить його на світі. Мирне життя чужини не пригасило думки про отчизну, не втишило болю за її неволю. Спокій кладовища десь на Мораві ятрить старі рани:

Творімо пам'ятник С. Петлюрі в Парижі.

Були на цвинтарі...
...Вертаємося. Питаєш, чом сумний?
О, так. Згадав не п і м щ е н і м о г и л и . . .

Минуле України, її гірка доля викликають у поета сум за неї і гнів на самих себе; одно по одному падають прикрі, терпкі, не завжди справедливі, слова, що з особливою силою знаходять свій вираз в «Діві-Обиді». Ввесь він перейнятий ненавистю неомірною до ворога, і та ненависть диктує йому сильні строфи: «Убійникам (25. V. 1926)».

Та любов до рідного краю, та ненависть до ворога знаходять свій синтез у вірі незломній в нашу перемогу, яку принесе

Час сталевий вогня і меча

Поет прагне воєнної бурі, він мріє про гуркіт гармат; він певен, що залізом і кров'ю здобувається воля і слава. Того він хоче для себе, для своїх сучасників, про те мріє він для майбутнього сина, для того покоління, що має прийти.

Я знаю — гуркотить лиха година,
Грядуть заліза й пурпуру роки.
Він буде воїн. Ждуть його полки,
Ночами — чвал, а в спеці — трудна днина.

Та пам'ятай, що ще ударить грім,
Що з тишою душа не помирилась
І руки ці зламають мирний стилос,
Щоб знов творити розпочатий Рим.

В цих словах посвяти він увесь: наш «поет і воїн».

Він син весни — «жорстокої й залізної», як сам про себе каже.

Він зріс в грозі визвольної війни і став її поетом, зоставшись воїном. В словах з його-ж поезій його влучна характеристика:

..... поет і воїн,
Як рапіра стрункий і дзвінкий.

* * *

Маланюк поет своєрідний і сучасний, поет своєї доби, свого покоління. Він подає нам с в о є вино, «таємне й запашне». Не всім може воно до смаку. Не з усім може старіші люде в нього годяться. Та нові часи — нові пісні.

Нехай у нього де-що не зовсім зрозуміле, нехай де-яке слово штучне, але основна тема його творчости, що червоною ниткою проходить через його писання, ясна й виразна. Він поет гніву й боротьби визвольної.

Цілком справедливо видатний критик наш В. Дорошенко називає його «трабадуrom національного визволення» і говорить: « Пов-

ні національного патосу поезії Маланюка викликають захоплення та наслідування в таборі національним і запеклу ворожнечу серед москалів та їх підголосків» («Назустріч», ч. 3-27).

Справді, червоні москалі дуже добре відчули значіння Маланюкової поезії: нікого іншого з наших молодих поетів не обдаровують вони такою злісною увагою. Ця палега ненависть ворсгів — краща нагорода авторові.

І вище наведена оцінка В. Дорошенка, людини іншого віку, виявляє в творчості Маланюка саме те сутнє, загальне, що знаходить собі відгук в серцях сучасників — і молодих, і старих, і що має перейти в спадщину наступним поколінням.

Не можемо тут не згадати, як прихильно ставився до нашого молодого поета і як високо ставив його творчість покійний старий Євген Чикаленко. Це-ж за його порадою і його впливом видрукував близький мені «Тризуб» Маланюкову книжку — «Земля й залізо».

Тай той, хто пише ці рядки належить до іншого покоління.

Таке відношення представників старішого громадянства до молодого поета підкреслює, що в справі національного визволення нема ріжниць, нема розбіжності між батьками й дітьми, що старі й молоді одним живуть, про одне думають, для одного працюють. Разом з тим саме тут виявляється те сутнє, що єсть в поезії Маланюковій, те, що в своєрідній одежі його вірша однаково зрозуміле, близьке й дороге всім, те, що прсмовляє нам до серця і промовляє нас іншим і по нас.

Поети порад не потребують. Вони ідуть своїм шляхом. Але й громада, що її спільною власністю стає вже видрукована книжка, може ставити до них свої побажання. Це право кожного читальника.

І хочу я, вітаючи сьогодні вихід нової книжки Маланюка, книжки, в якій кожен знайде стільки гарного, сильного, благородного, — а ми навели тому не мало зразків вище, — побажати йому від щирого серця «всю пристрасть свого гніву» повернути на одне — на патос визвольної боротьби. В тім його сила.

Нехай-же та його «melior pars», ліпша частина, — словами давнього римського поета моелячи, — що забезпечена від забуття, де далі міцніє, розвивається і процвітає, приносячи нові прекрасні квіти любови, гніву і віри.

Дзерно посіяно. І разом з поетом певні ми:

Настане час — зійде — і встануть мертві!

В Чистий Четвер, 25 квітня 1935 р.

Таверні.

С. Черепин.

Коли прочитаєте заклик про пожертву на Українську Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі — не odkладайте: екладіть вашу ленту негайно!

3 ЖИТТЯ І ПОЛІТИКИ

— Весняні заходи до поліпшення становища селянства. — Новий статут с.-г. артелей. — Що дає він колхозній масі.

З часів суцільної колективізації в совітській державі утворилася нова неписана традиція. Перед початком весни, перед розпочаттям весняних і літніх польових робіт, наступає в совітських керуючих колах період «ліберальних» заходів і «ліберальних» фраз. Селянам дається низка ріжних обіцянок; до весни пристосовуються ріжні реформи, які, згідно з запевненням совітської преси, мають забезпечити колхозному селянству і добробут, і можливість, і всякі інші «соціалістичні» гаразди.

Виконати цю традицію не забул совітська влада й сього року. Для того, щоб підбадьорити робочу енергію і збільшити ентузіазм «працівників колхозних ланів» видано новий статут колхозів, всесоюзним з'їздом колхозників-ударників прийнято, а 17 лютого стверджено совнаркомом СССР і ЦК ВКП(б) новий зразковий статут с.-г. артели, пануючого типу колхозів.

* * *

В новому статуті, коли рівняти його із статутом досі діючим, треба відмітити дві групи положень. Одна група включає до статуту і, так мовити, кодифікує ті норми, які вже заведено на практиці окремими розпорядженнями совітської влади. Друга група положень має на увазі внести в колхозний устрій щось нове. Власне ця друга група положень енергійно весь час рекламується тепер совітською пресою, як вияв турбот совітської влади про селянство. З першої групи положень одмітимо, як найголовніші, такі. Статут зазначає, що поворот землі тим членам артели, які вийшли або виключені з її складу, заборонений; як систему праці, встановлену в артелі, статут визначає працю бригадами, заводить задільну оплату праці, вираховану по трудовням, встановлює видачу авансів на рахунок платні в розмірі 50 відс. намолоченого збіжжя з початку молотіння. Всі ці положення заводять до статуту лише те, що в житті колхозів вже давно існує на підставі відповідних декретів совітської влади.

На положеннях другої групи мусимо спинитися докладніше. Статут намагається встановити сталість колхозного землекористування. До цього часу земля, якою користувався кожний окремий колхоз, не була якоюсь стисло визначеною площею. Коли поворот землі тим колхозникам, які внаслідок тих чи інших причин вибули із складу колхозу, і був припинений ще перед кількома роками, то в результаті цього сталося колхозного землекористування проте не наступило. Адміністративні совітські органи раз-у-раз міняли межі колхозів і землі одних колхозів приділювали другим. Новий статут намагається покласти кінець цим переділам землі. Він зазначає, що земля, якою володіє колхоз в існуючих межах, закріплюється за ним у безречінцеве користування.

Встановлюючи розміри колхозного землекористування, новий статут разом з тим робить спробу встановити норми, які розмежовують колхозну господарку й індивідуальну господарку і індивідуальну власність окремих членів колхозів. Він містить положення такого змісту. З усупільнених колхозних земель виділяється для особистого користування колхозників невеликі ділянки присадибних земель розмірами $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ гект., а в окремих районах — до 1 гект. Кожний колхозник може мати в особистому користуванні одну корову, до двох штук молочної, одну свиню з поросятами, 10 штук овець і кіз разом, необмежену кількість домашньої птиці і до 20 уликів бджіл. Ці норми худоби для

районів розвиненого скотарства, в яких на Україні віднесена поліська частина Чернігівщини й Київщини, збільшено до 2-3 корів, 2-3 свиней, 20-25 овець. Статут зазначає, що усуспільненню для колхозу не підпадають мешкальні будівлі, а тако-ж господарські будинки, оскільки вони потрібні для особистої худоби колхозників. Так само не підлягає усуспільненню той дрібний с.-г. реманент, що потрібний для обробки присадибних земель колхозників.

З інших положень, заведених у статут, належить одмітити ще й ті положення, що намагаються збільшити ролю й права загальних зборів, що впроваджуть, як висловлюється совітська преса, демократизацію колхозів, а тако-ж ті, що заводять певні полегшення для вступу в колхоз для дітей позбавленців і куркулів.

Заводячи всі ці нові положення, новий статут проте не має найменшого наміру зривати з основними принципами, на яких побудовано колхозний устрій. Він виразно в одному з своїх параграфів підкреслює, що основним завданням с.-г. артелі є провадити колхозне господарство по плану, точно виконуючи плани с.-г. виробництва, встановлені владою, і обов'язки артелі перед державою.

* * *

Із усіх положень нового статуту найбільший інтерес викликають і найдокладнішого обговорення заслуговують ті положення, що регламентують індивідуальне господарство колхозів. Бо ті пункти нового статуту, що мають ніби завести демократизацію в колхозах і які так висуває совітська преса, ми можемо сміло лишити без докладнішого розгляду. Відносно них можна мати повну певність, що вони будуть мати лише папірове значіння. Завести демократичну систему в колхозах при пануванні авторитарного режиму, що керує всім господарським і політичним життям — річ цілком нереальна і неможлива.

Вертаючися до норм статуту, що визначають положення індивідуального господарства колхозників, ми насамперед для того, щоб уявити собі, що можуть дати ці норми в пристосуванні до конкретної української дійсності, наведемо кілька цифр. В 1928 році на Україні рахувалося 5.173.776 господарств. Коли рахувати, що серед засівної площі для ярових хлібів в цьому році на колхозні засіви припаде 94 відс. всього засіву, не буде великою помилкою, коли ми приймаємо число колхозних господарств приблизно в круглій цифрі 5 мільйонів господарств. Це означало б, що в індивідуальне користування колхозників могло б бути передано, виходячи з норми в $\frac{1}{2}$ гект., — 2.500.000 гект., а виходячи з норми в 1 гект. — 5.000.000 гект. Садибних земель на Україні в 1927 р. рахувалося 2.290 тис. гект., ці садибні землі фактично після колективізації скрізь лишилися в індивідуальному користуванні колхозників. Отже виходить, що при додержанні норми $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ гект., додаткова нарізка землі для індивідуального користування колхозників була б мінімальною. Справа зводилася б лише до правового унормування існуючого status quo. Між тим статут передбачає нарізку присадибної землі в розмірі 1 гект. лише для окремих районів і дозволено сумніватися, чи Україна, яка не має запасів вільних земель, увійде в число цих районів.

Коли брати ті можливості, які статут відкриває для індивідуального скотарства, то виясняється, що 5.000.000 колхозних дворів могли б мати 5.000.000 корів, 10.000.000 молодняку рогатої худоби, 5 мільйонів свиней-маток, 50 мільйонів овець і кіз, не рахуючи домашньої птиці і бджіл. Фактично правні можливості для розвитку індивідуаль-

ного скотарства колхозників були б ще більше, бо для Полісся кількість худоби треба було б вираховувати по збільшених нормах. В 1928 р. в індивідуальних селянських господарствах, які тоді репрезентували фактично ціле сільське господарство України, було корів 3.944 тис. штук, всього великої рогатої худоби 8.497 тис. штук, овець і кіз 7.700 тис. штук і всіх свиней 5.750 тис. штук.

Порівняння цих двох груп цифр насуває ряд питань. До колективізації на Україні була менша кількість худоби, ніж та кількість, для якої формальну можливість одкриває новий статут артелей. Цю кількість худоби селянство мало, розпоряджаючи кормовими запасами всієї своєї землі. Тепер кормові запаси селянства обмежуються тим, що дадуть йому присадибні землі. Бо те, що селянин одержує за трудовні з колхозу досі було і зарез є дуже обмеженим прожитковим мінімумом. Де-ж при цих умовах знайти ті кормові засоби, які б формальну можливість для розвитку індивідуального скотарства перетворили б у фактичну?

Думаємо, що при захованні колхозного ладу цих можливостей нема і не може бути. Відповідні норми статуту є лише гарною обіцянкою, що до реалізації не надається. Значіння голожень нового статуту, нормуючих становище індивідуального господарства колхозників, полягає зовсім не в тому, що вони відкривають шлях до поліпшення стану членів колхозів. Воно цілком инше. Нові положення легалізують, дають гравні підстави для індивідуального господарства колхозників, яке в межах колхозу весь час провадило боротьбу з колхозним господарством. Тепер індивідуальна господарка здобуває певні гравні точки спертя, які їй полегшують дальшу боротьбу.

Думаємо, що ми не гомилимося, коли висловимо припущення, що новий статут зовсім не внесе в ряди колхозників того задоволення і задоволення, якого сподівються керуючі совітські улади. Він принесе дальше загострення боротьби між накиненим згори успішнішою господаркою і вихваляним остільки років хліборобської селянської граці змаганням до індивідуальної господарки.

Не може бути сумнівів, що перемста належить цьому останньому і що колхозний лад не знайде за себів для забвечення свого існування.

В. С.

Минулого літа на Україні

(Вражіння одного українця, що побував минулого літа на Україні).

Поїхавши до ССР, як інтурист і чужий підденець, зробив я подорож від Ленінграда через Москву, Київ і Дніпропетровськ до Криму. Розуміється, під доглядом «Інтуриста» трудно було тро щось дізнатися, але знання російської й української мов дали мені змогу на Україні вийти з під опіки «Інтуриста» і пробути там ще місяць без всякого догляду. Охоче ділюся з вашими читачами голоешніми своїми вражіннями і висновками.

Харьків красно розбудований; справжнє американське місто. Як мені пояснивали, сталося це завдяки захвату українських большевиків за часів Стрпника, що дійсно хотіли з Харькова зробити цитадель українського большевизма, який би впливав на цілий «Донбас» і міг би ставити опір зухвалому націоналізмові московських большевиків. Ці наміри московські большевики розкрили. Скрипник застрілився, чи його вбито, а большевицьку партію на Україні віддано під догляд генерал-губернатора Постишева, який, зорієнтувавшись в настроях, звелів перенести столицю з Харькова до Києва. Це перекесення сталося не для розбудування правобережної України, як пояснювано офіційно Постише-

вим, але для того, щоб позбутися впливу українських большевиків на уряд УССР, бо Харків, що до ревізії був русифікованим містом, за часів Скрипника став справжнім плацдармом українського большевизму, що, не дивлячися на свою інтернаціоналістичну фразеологію, не міг не рахуватися з дійсністю і все ж ставив спротив господарюванню московської влади на Україні.

* * *

У Києві вдалося мені бачитися з «вичищеними» Постишевим українськими большевиками. Усі вони дихають вогнем помсти Москві. П'ятнадцять років думали вони, що будують комуністичну Україну, і нарешті стали перед брутальним для них фактом генерал-губернатора Постишева й московського націоналізму, що перекреслив українізацію і замінив її «соціалістичним отечеством» у Москві. З цими настроями зіткнувся я потім всюди і на провінції: на Правобережжі, як і на Лівобережжі. Та це й не диво, бо Постишев «вичистив» українських большевиків на три чверти, а з Києва зробив фортецю русифікації. Тепер в цьому українському місті ледве-ледве можна почути українську мову; впрост як за часів федерації Скоропадського з Москвою. Зайшов я якось до «Української Книгарні» і звернувся по-українськи. Уявіть собі: одповіли мені по-німецькі; коли я запротестував, то загрозили покликати міліціонера. Отаку то Україну «соціалістичну змістом і національну формою» робить Постишев у Києві.

* * *

За мого буття голод відчувався всюди, навіть в тих місцевостях, де був урожай. Не було ні одної залізничної станції, де б не стояли натовпи голодних і не прохали хліба. На вулицях у Києві, Харькові, Полтаві, Катеринославі ходили одна мука: всюди голодні люде-тіні, всюди немає одбою від прохачів худих, обірваних, справжніх виходців з кладовища. У місті Н запитав я одного видатного большевика про причини голоду і про те, чим пояснити, що ніхто не звертає уваги на голодних. Відповідь була геніяльна своєю жорстокістю і черствістю: «Хліб, звичайно, знайшовся б для голодних, але він потрібний урядові, бо коли залишити хліб селянам, то вони не будуть платити зовсім податків і ще більше будуть саботувати колхози, як вони тепер саботують». В цій відповіді вся політика большевиків на Україні і всі пояснення перманентного голоду в країні, де взагалі голод річ неймовірна.

Ця політика московських большевиків на Україні викликала неклозенависти не тільки у всьому селянстві, але й у тих большевиків-українців, які ще «страха ради їудейська» служать Постишеву. Саботаж і невиконання наказів згори, — це загальне тепер явище на Україні. Саботується все: «Дінпрострой», колхози, залізниця, будівництво шкіл, довіз хліба, навігація, пошта, телеграф, протирелігійна боротьба. Саботується все, що може бути саботоване. Навіть ударництво в багатьох випадках є нічим иншим, як саботажем. Можете собі уявити, яке з того виходить «планомірне» господарство і «гармонійна» економіка. Це справжнє господарювання на банкрутстві. Немає банкрутства лише через те, що всі збитки докриваються коштом селянина, який з-під палиці продовжує утримувати большевицьку банкрут-компанію. Селяне, взяті в шори, терплять те, чого не могли витерпіти навіть коні, що майже щезли на Україні.

* * *

Був я в багатьох колгоспах на Лівобережжі і в 4-х на Правобережжі в різних місцевостях. Видно машини, але люде всі похмурі. Велика

На нашій еміграції, на кожному з нас лежить обов'язок її підтримати і забезпечити її існування.

більшість працює з примусу і кляне на чим світ стоїть «комунію» і всіх тих, хто її вивдавав. Один бригадир колгоспа казав мені: «Служив я вірою і правдою, думав, що працюю для добра народу, а бачу, що все це йде на марнотратство і на те, щоб ще більше обездолити народ. Нам все обіцяють рай на землі, а тим часом нема гвіздків, нема одягу, нема гасу, нема помешкання для школи. Хотять завести хати-лабораторії, а ми спимо в свинячих хлівах, бо нема часу і матеріялів ремонтувати хати. Хай би вже хоч війна почалася, може б хоч вона нас звільнила од цієї безтолкової і злочинної господарки, якій нема кінця і краю...»

На могилі Шевченка ставили Музей. Юрба селян і селянок носять на руках вапно на гору з пароплава, який стоїть внизу. Проміж себе кленуть большевиків, що примушують робити дарма та ще й їсти не дають. Їдять при праці. Придивляюся, що то за їжа: хліб чорний, як земля, і квасоля. Кажуть, що ліпшого хліба тепер немає і що на селах і такого нема.

На пристані в З. почав я балачку з групою селянок і про голод. Ті голосно почали мені розказувати, які села повимірели і що то були за жахи. Балачка увірвалася, бо до нас підійшли якісь їм незнайомі, не свої люди. Загалом ці жінки казали, що скрута страшна, що влітку ще так-сяк перебитися можна, але зімою і під весну людей бере просто розпач: «Живемо і не знати, чи ту зіму переживеш» — повторювали вони однаково всі.

* * *

Протирелігійна пропаганда Бога не захитала. Навпаки! Релігійність набрала глибини, хоч загубила зовнішність. Большевики й самі признаються, що боротьба цілковито провалилася.

Як загальний висновок, скажу, що, їхавши до ССРСР, я думав знайти між Москвою й Україною щілину. Те, що я знайшов, перевищило всі мої сподівання. Московсько-большевицька робота на Україні вирилася між двома народами прірву, яку вже не засипле й вічність.

Тяжко здобувається самостійність якогось народу, але коли вона вже прокинулася, то не вбгати її ні в які чужі форми. Побувавши на Україні і побачивши й відчувши все, що там є гіршого й доброго, — вірую, що незалежна Україна є на шляху до консолідування в душах. А раз так, то незабаром і на ділі.

Н. Н.

З преси

Свого часу ми наводили словесні вправи «голови українського совітського уряду» Любченка на XIII всеукраїнському з'їзді совітів на дуже модну тему: «Україна невід'ємна частина ССРСР». Може в додаток до того не від речі буде навести де-що з промови «голови совнаркому совітської України» на 7 всесоюзному з'їзді совітів. Присвятивши кілька теплих слів «ідеологам петлюрівщини», набрехавши, як то вимагає добрий московський тон, на «керовника так званого українського петлюрівського правительства закордоном», Любченко вихвалив рост української національної культури, запевнив начальство у безмежній відданості Москві й нерозривності зв'язку з нею Україні, що його мають зміцнити ще спеціальним каналом з Чорного моря на північ. А далі йдуть загрози (подаємо за «Извест.» ч. 26—5579):

«Горе тим, хто спробує напасти на нашу країну».

А з переляку йому здається, що напад уже приготовано, і то де? У Львові. От у що обернула перелякана фантазія московського наймита минулорічну нараду у Львові в справі Українського Національного Конгресу:

«В грудні місяці 1934 року у Львові відбувся з'їзд петлюрівських недобитків, українських есерів, петлюрівських соціал-демократів, галицьких ундовців і соціал-демократів. За програм і завдання цей з'їзд мав розроблення інтервенції проти совітського союзу. Вороги нашої батьківщини, вороги країни совітів намагаються ще раз використати запльований, тричі вже проданий прапор української контр-революції в боротьбі проти ССРР. Навперейми по-між собою петлюрівський журнал у Парижі «Тризуб» та ундо-фашистська газета «Діло» у Львові поспішають запевнити німецьких фашистів, польських панів і японських імперіялістів, що вони згодні за підходящу ціну служити їм і прикривати своїм націоналістичним прапором їхню розбійницьку чорну справу».

* * *

Недавно головне управління гідро-електричних совітських станцій відмовило кредит на дев'ятий генератор «Дніпрогезу», бо, мовляв, і та енергія, яку вироблять вже поставлені генератори, не знаходить споживачів. Виявляються ще й інші недоладності славнозвісного «Дніпрострою». Кореспондент «Известий» (ч. 69 з 21 березня с. р.) в статті «Дніпро жде» пише такє:

«Десяті і мільйонів рублів вклала країна в будівництво шлюзів в порту, але за два минулих роки прекрасний водяний шлях не був скільки-небудь серйозно використаний і, судячи по підготовці, може зрватися і третя скрізна навігація по Дніпру».

Фараонівське совітське будівництво, зв'язане з бюрократичним марнотратством, експериментаторство й вандалське руйнування без розбору всього, що створено досі, — викликає лише хаос у нас на Україні, а большевицькі претензії обернути країну в рай приносять лише страждання сорока мільйонів живих людей.

* * *

В «Українському Тижні» ч. 5(112) за цей рік подано дві ілюстрації: на одній — козак з мушкетом, на другій — тризуб, і дано підпис:

«Великий і малий державний герб України».

Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі має зібрати в світовій столиці і зберегти на будучину духовні скарби нашого народу.

Тим часом наведений там тризуб, праця В. Кричевського, це — малий герб Української Народньої Республіки, прийнятий Центральною Радою на засіданні 22 березня 1918 року, а козак з мушкетом, що має в нашолюмнику тризуба, а навкруги напис: «Українська Держава» — це печатъ Української Держави часів гетьманських, роботи Георгія Нарбуа. Герби ці належать до різних періодів новітньої української державности і не годилось би ще сучасникам про це забувати.

* * *

До чою можна договоритися, керуючися фантастичними дипломатичними концепціями, показує приклад відомого французького лідера радикал-соціалістів п. Еріо. Три мішки гречаної вовни, вивезені п. Еріо з СССР під час його знаменитої подорожі, вже всім відомі. Тепер він їх доповнив ще таким шедевром (з промови на конгресі рад.-соц. партії в Ліоні 31 березня с. р.):

«Як що Гітлер нам запропонував винаїти елементи взаємного погодження, то є певним, що в його думці це погодження мусить мати об'єктом намір його на порушення вольностей і інтегральности СССР. Французька республіка не може погодитися увійти в яку будь коаліцію проти свобод, що народжуються і які не закінчили ще своєї еволюції» («Журналь» з 1 квітня с. р.).

Картина надзвичайна: французькі буржуазні радикали захищають большевицькі «свободи, що народжуються і які не скінчили ще своєї еволюції». Цікаво, чи большевики так само хочуть захищати вже сталі французькі «вольності» і інтегральність Франції? На це певно п. Еріо відповіді не дасть і в цьому, властиво, і є справжня відповідь.

ХРИСТОС ВОСКРЕСІ

Андрій Лівцицький,

Є. і В. Прокоповичі з Парижа, проф. О. Лотоцький з Варшави, протоіерей І. Бриндзан, І. Рудичів і ген. О. Удовиченко з Парижа, Ольга й Павло Шандруки з Варшави, ген. О. Башинський з Оден-ле-Тішу у Франції, М. і С. Нечаї з Парижа, Ю. Яковлів з Жамб у Бельгії, А. Зубенко з Праги, Валер'ян та Марія Ступницькі з Оден-ле-Тішу у Франції, І. Горайн із Парижа, А. Калениченко з Фор-дю-Буа у Франції, М. Лівцицький з Женеви, Українська Громада в Шалеті у Франції —

з Великоднем щиро вітають усіх друзів і знайомих і замість поздоровлень і візитів зложили пожертву на Українську Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі.

Хроніка

3 життя укр. еміграції У Франції.

— В Українській Православній Церкві в Парижі Вербної неділі 21 квітня одправлено було службу Божу. По літургії відправлено було пеняхиду за спокій душі блаженної пам'яті професора Василя Бігнова, що помер у Варшаві 1 квітня цього року, і Павла Чижевського († 17 квітня 1925 року в Женеві), що на ті дні приєднало десятиліття його смерті.

Пам'ять вельми заслужених громадян вишновно було спілкуми зходами наших установ та організацій в Парижі. Перед панахигою настоятель парафії протоіерей І. Бриндзін теплим словом освітив діяльність покійних та вияснив їх місце в нашому національному житті.

На літургії прекрасно співав хор під орудою п. Андрія Чехівського. Особливо глибоге враження зробив концерт — лірична п'єса в високо-драматичній інтерпретації небіжчика К. Стеценка.

3 життя Української Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі.

— Лекції в Бібліотеці на черзі такі: гн. Я. Токеревського-Керашевича — «Українська геральдика, її своєрідність та її значіння», ген. Ол. Удовиченка — «Українська Армія, її організація і боева чинність», І. Косенга — «Зелений Клин», В. Прокоф'євича — «Вічне підданство», «Грінсгольмський портрет». Вивади мес бути ілюстровано світлинами чарівного ліхтаря.

— Складкою ч. 2. прид-

бано для Бібліотеки: Jean-Benoit Scherer — Annales de la Petite Russie ou Histoire des Cosaques Saporogues et de Cosaques de l'Ukraine ou de la Petite Russie. Depuis leur origine jusqu'à nos jours; suivie d'un abrégé de l'histoire des Hettmans des Cosaques et des pièces justificatives: traduite d'après les manuscrits conservés à Kiow, enrichie des notes. Paris, 1788. 2 томи—328+384 стор. in 8-о.

— Грошеве справоздання Бібліотеки за останні роки виготовлено до друку. Вньому подано прибутки й видатки Бібліотеки з початку таблиці, в першому стовбчику, і зом за роки 1927—1930 (справоздання за ці роки свого часу було окремо друковано), а далі за роки 1931, 1932, 1933, 1934, за кожен рік окремим стовбчиком, в кінці підбито підсумки по 31 грудня 1934 року за всі роки існування Бібліотеки по кожній окремій графі прибутку чи видатку. Всього за цей час Бібліотека отримала з різних джерел, голоним чином гожегтви, 131,506 фр. 75 см., а витратила 126,274 фр. 75 см. Таблиці ті наочно ілюструють числовими даними життя Бібліотеки і дають багато доміркування кожному прихильцю цієї загал но-національної і культурної установи, яку створила українська еміграція.

— На Велікдень замість візитів і поздоровлень зложили пожертви на Бібліотеку — з Парижа: протоіерей І. Бриндзін — 20 фр., І. Рудичів — 15 фр., І. Гораїн — 10 фр., ген. О. Удовиченко — 10 фр., Ольга й Павло Шандрун — з Варшави — 5 зол. польськ., М. Лівичий з Женеві — 20 фр., Українська Громада в Шалеті у Франції — 25 фр.

— Товариська Бесіда в редакції «Тризуба», наступна, має відбутися в неділю, 5 травня.

У Польщі.

— Рік праці Варшавського Комітету Товариства Прихильників Української Господарської Академії. В біжучому місяці відбулося об'єднане засідання Управи і Ревізійної Комісії Варшавського Комітету Товариства Прихильників УГА в Чехословаччині, яке підвело підсумки річної праці Комітету.

Наслідки цієї праці, як на наших обставини, імпозантні й заслуговують на увагу. Маючи 25 дійсних членів, в тому 5 правних осіб, та 11 членів-жертводавців, Варшавський Комітет Т-ва за минулий рік зібрав 1172 зол. і 25 амер. дол. членських внесків. До цього належить додати ще 170 зол. пожертв та інших поступлень.

Докладне справоздання Комітету за минулий рік—на стор. 30.

— З життя клубу «Прометей» у Варшаві. 11 квітня с. р. в клубі «Прометей» відбулася доповідь п. посла Ф. Пасхальського на тему: «Сучасність і нова конституція».

— З життя Українського Мистецького Гуртка «Спокій» у Варшаві. Чергова вистава праць членів Гуртка відбулася у Варшаві в салонах УМСА 24-31 березня с. р. Виставку відкрив у присутності значної кількості гостей проф. Р. Смаль-Стоцький. Жюрі, що складалося з проф. Р. Смаль-Стоцького, професорів Академії Мистецтв у Варшаві Тихого й Котарбінського та д-ра Л. Чикаленка, призначило членам Гуртка за виставлені праці низку нагород.

Почесну нагороду за цілість малярської й організаційної праці визначено п. П. Мегику, голові Гуртка; так само почесну нагороду за малярські праці призначено п. Нат. Тищенкою. Тро-

шеві нагороди одержали: нагороду Українського Наукового Інституту у Варшаві — п. О. Шатківський, нагороду Ч. С. В. В. — п. Д. Дунаєвський, нагороди Товариства Допомоги Українським Студентам у Варшаві одержали пп. П. Андрусів, Н. Хасевич, нагороду Клубу «Прометей» — п. Б. Борковський, нагороду членів-прихильників Гуртка — п. Г. Базюк. Крім членів Гуртка, на запрошення Гуртка участь у виставі взяли пп. О. Якимчук і Я. Кириленко. На виставі було коло 110 експонатів. Вистава зустріла прихильну оцінку у варшавській пресі і була помітним кроком вперед як в працях окремих членів Гуртка, так і цілої організації.

По-за виставою, в діяльності Гуртка за минулий рік одзначити належить цілу низку дискусійних зібрань членів, присвячених різним питанням мистецького характеру, цикл викладів П. Холодного, присвячених темперній техніці, два внутрішніх конкурси темперної композиції, реферат у Гуртку архitekта Л. Маслова на тему: «Замок Любарта в Луцьку» та його ж реферат в Українському Клубі у Варшаві на тему: «Церковна архітектура княжої доби на Волині».

Гурток «Спокій» налічує в своєму складі 24 дійсних членів і 7 членів-прихильників.

В Чехословаччині.

— З нових поступлень до Музею Визвольної Боротьби України. Акад. Степан Смаль-Стоцький, б. посол ЗУНР в Празі, передав до Музею своє сокільське вбрання з дорожнім знаком Сокола-Батька. В цьому убранні акад. Смаль-Стоцький виступав, як офіційний представник українців, на весокопільському здзвізі р. 1921 в Празі. П. Богдан Закаринський з Галичини передав через д-ра В. Січинського збірку книжок, між якими є український катехизм, молитов-

ник і рідкі календарі. Инж. Микола Овсійко прислав Музеєві пакунок з архивними матеріалами, між ними ціла збірка оголошень про ріжні академічні збори, здебільшого Української Господарської Академії в Подбрадах, ріжні книги, часописи й друки.

— Нові підручники Українського Технічно-Господарського Інституту позаочного навчання. На Економічно-Кооперативному відділі УТІ для студентів V семестру друкуються такі нові підручники: проф. А. Яковлів — Торгове льне право, доц. І. Кабачків — Історія соціально-економічних доктрин, проф. В. Садовський — Економіка українських земель, доц. др. К. Коберський — Приватна економія, доц. др. К. Осауленко — Сільсько-господарське рахівництво, лект. С. Саницький — Споживча кооперація, проф. С. Бородавський — Кооперативний кредит, проф. Б. Мартос — Будівельна кооперація, доц. Я. Моралевич — Калькуляція.

Нові книжки з Українознавства: Для Курсів Українознавства при Українській Господарській Академії в Подбрадах друкуються такі систематичні підручники з окремих глудей українознавства: проф. М. Славинський — Історія України, доц. М. Дольницький — Фізична географія України, доц. др. П. Феденко — Український громадський рух в ХХ ст., доц. О. Бочковський — Націологія, проф. В. Садовський — Економіка українських земель та колективний твір за редакцією проф. Д. Антоновича — Українська Культура.

— Студії Української Культури. Досі ук-

раїнський читач не мав докладного систематичного курсу української культури, хоч в цьому давно вже відчувається пекуча потреба. Нині для студентів своїх Курсів Українознавства Подбрадська Академія закінчує виданням такий курс, що виходить за редакцією проф. Дмитра Антоновича. Курс цей є колективною працею 11 авторів. Досі вийшли наступні лекції: проф. Д. Антонович — Вступ, проф. Д. Дорошенко — Розвиток науки українознавства та її досягнення проф. Б. Біднов — Школа й освіта на Україні, проф. С. Сірополько — Народня освіта на українських землях і в колоніях, проф. Д. Антонович — Рукописна книга, проф. О. Лотоцький — Українське друковане слово, проф. Д. Антонович — Автори, друкарі і меценати, проф. Д. Антонович — Мистецтво української книги, доц. С. Наріжний — Українська преса, проф. Д. Чижевський — Українська філософія, проф. Д. Антонович — Передхристиянська релігія українського народу — проф. В. Біднов — Українська церква, проф. А. Яковлів — Українське право. Далі має бути видано лекції з галузі українського мистецтва та етнографії.

В Югославії

— Українська вистава в Білгороді. Художньо-драматична секція при Громаді в Білгороді влаштувала 13 квітня с. р. виставу відомої драми Карпенка-Карого — «Наймичка». Не зважаючи на великі технічні невігоди й перешкоди, вистава пройшла добре й лишила гарне враження. Пані Г. Доброхотова (Дніпрова) в ролі Харитини дала сильну драматичну гру, але мало була «сільською» дівчиною. Пані Г. Бабушкіна

була дуже добрі а в ролі Мелашки. П'єт П. Волошин добре провів роллю Цокуля, не зважаючи на те, що це не його жанр. П'єт нові А. Вариводі (Панас) треба було в деяких місцях ролі трохи більше гнучкості й ясності. П'єт М. Загородній в ролі мішаника був ліпший, ніж у ролі Баруха, але загалом грав добре. П'єт Т. Хмара та п'єт М. Букин і Варивада свої ролі, хоч і невеликі, але характерні, виконали добре.

Це була четверта з черги вистав, яку під проводом п'єт Г. Дніпрової в біжучому сезоні дала Громада. Театрална справа в Громаді під керівництвом п'єт Дніпрової має помітний поступ. Треба лише побажати театральної комісії, щоб вона більше звернула уваги також і на чисто технічну сторону діла та ліпшу організацію адміністрації.

— Зміни в Художньо-Драматичному Товаристві. На календарних загальних зборах Товариства прийшло до обрання нової Управи на чолі з п. З. Бопольцем, бувшим секретарем білгородської «Прогвіти». До Управи також увійшли всі головні «націоналісти» з білгородської Громади. Яка буде діяльність Товариства під ним проводом — сказати зараз trudno. Треба боятися, щоб не повторилася стара «користна» діяльність і праця, яку вели колись «Прогвіти», конкуруючи з Громадою. Що було — бачили, що буде — побачимо. Не можна разом з тим не привітати того факту, що на чолі Художньо-Драматичного Товариства стали тепер свідомі українці.

В. А.

Смертна кара для дітей на Україні.

Визнавши своє моральне й культурне безсилля в боротьбі з дитячою злочинністю на Україні, більшовицький уряд УССР видав 9 квітня с. р. такий варшавський закон: «Ст. Кримінального кодексу УССР доповнити приміткою в такій редакції: Не-

познолітніх, починаючи з 12-річного віку, виявлених у вчиненні крадіжок, заподіяння насильства, тілесних пошкоджень, каліцтв, у вбивстві, або у спробі до вбивства, прилягається до кримінального суду з застосуванням усіх заходів кримінального покарання» («Вісті» з 18. 4.). Треба думати, що, так ударно посуючися по шляху прогресу, більшовики дійдуть скоро й до відновлення середньсвічного закону про суд і смертну кару за злочин над звірятами.

По школах в Катеринославі.

— Посл. «Новости» ч. 5132 з 12. 4. 35 подають за «За Ком. Прогві.» з 8 квітня замітку про те, як обставлені школи в Катеринославі. «Все ніби в порядку — з боку комуністичної освіти. По стінках висять плакати виховавчої роботи, а в них обов'язковий розділ «Інтернаціонального» виховання. Але в першій школі, наприклад, нема ні одного революційного плаката, ні одного портета вождів. В других школах плакати і гасла озвучальнені жовто-блакитними фарбами петлюрівських прапорів. В 38 школі на одній стіні висить такий самий жовто-блакитний плакат з загадковим гаслом «У них і у нас», без жадког тексту».

Присутність в дитячих школах на окупованій Україні кольорів «петлюрівських прапорів» — явище досить симптоматичне, і це раз доводить про те, що кольори ці на Україні не забуваються.

Бібліографія.

— Проф. Д. Дорошенко. «Нарис Історії України», том I. — До пол. XVII стол. Праці Українського Наукового Інституту, том IX. Серія підручників. Книга I. Варшава, 1932. стор. 232. in 8-о.

— Проф. Д. Дорошенко. «Нарис Історії України», том II — від пол. XVII століття. Праці Українського Наукового Інституту, Том

XVIII. Серія підручників. Книга 2. Варшава, 1933. стор. 368—2.

Видавнича діяльність Українського Наукового Інституту у Варшаві за недовгий час його існування принесла нам цілу низку фундаментальних праць, які збагатили нашу наукову літературу. За що велику і систематичну працю, таку багату на наслідки, треба бути широко вдячними невичерпаній ініціативі і невтомому керуванню директора Інституту—проф. О. Лотоцького. Спасибі належить і його найближчому співробітникові—секретарю Інституту проф. Р. Смаль-Стоцькому, за редакцією якого і виходять ці видання.

Серед останніх давно певні були б ми відмітити «Нарис історії України» в двох томах проф. Д. Дорошенка.

Праця ця належить перу одного з найвидатніших наших сучасних істориків, що має заслужене ім'я і щасливо поєднує наукову ерудицію з великою працездатністю і значною продуктивністю. По-за цілою низкою його літературних робіт, монографій з історії українського руху чи на спеціальні теми, праць із сфери бібліографії, слов'янознавства, не можна не згадати його «Огляду української історіографії» та «Классифікованої Історії України».

Погляди, висловлені автором в останній книжці, викликали гострі й небезпідставні критичні зауваження, але, звісно, тільки полемичним запалом темпераментного публіциста можна пояснити той закид в несумлінності, який робить цій книжці п. С. Долгера в своїй «Скоропадщині».

Безперечно, з усіх родів історії найтрудніший — історія сучасності, а надто коли людина, що її пише, сама була близьким учасником подій, бо не можливо відірватися цілком од себе самого, поставитися до пережитого недавно, як до далекого минулого, перемогти свої уподобання, оповісти про факти, які ще болять, спокійно і цілком безсторонно. Само собою, що в такій книзі

не може автор уникнути оцінки персональної, не може затушкувати своїх поглядів. І що до згаданої праці Д. Дорошенка, то можна говорити про звісний напрям, проти чи інших поглядів, — уґрунтовані або ні — це друга річ, — про певну тенденцію, яка в ній позначається, але ніхто з тих, хто знає нашого вченого не з вчорашнього дня, не може припустити й думки про якусь несумлінність. Основна бо риса історика є стремління до об'єктивности.

Об'єктивністю позначено і той «Нарис Української Історії», що про нього сьогодні річ. Нарис цей складено по типу університетських підручників. Це курс української історії для вжитку студентів вищих шкіл. Виклад строго науковий, стоїть на рівні сучасного знання. Автор по різних питаннях старанно подає погляди тих чи інших учених на справу, зазначає, до яких висновків прийшла наука за останній час. Написано книжку з українського державного погляду. Цілком природно, що вона особливо уважно спиняється на розвитку історичного процесу Великої України, уділяючи належну увагу ролі в нашому житті православної церкви, і взагалі підкреслюючи моменти державно-конструктивні.

Докладно складений після кожного розділу бібліографічний покажчик головнішої літератури збільшує цінність книжки і дає можливість кожному бажаному поглибити свої студії.

Мова чиста. Виклад, як звичайно у цього автора, простий і ясний. Полегшусь користання книжкою покажчик імен. Як і в інших виданнях Інституту, подано зміст мовою польською і французькою.

Взагалі курс проф. Дорошенка заповняє прогалину, що давно відчувалася в нашій науково-педагогічній літературі.

Не можемо не висловити побажання, щоб ця книжка знайшла своє продовження і необхідну ілюстрацію у виданні українського історичного атласу. В ньому

давно вже відчувається потреба, і нам здається, що Інститут вельми прислужився б поглибленню історичного знання, коли б взявся за підготовку такого видання.

В. П.

— Літопис Національного Музею за рік 1934. Неперіодичне видання Союзу Прихильників Національного Музею. Львів, 1934 стор. 24 in 8-о.

Люде, що цікавляться внутрішнім життям і розвитком наших наукових установ, мають чималу приємність: Літопис Національного Музею за рік 1934.

Перше число цього неперіодичного видання Союзу Прихильників Національного Музею має такий зміст: Від редакції; — Галицький митрополит Андрій Шептицький: «Про вагу і значіння музеїв»; «Привіт новій Кураторії Н. М.». Єпископ Іван доктор Бучко: «Заклик од Союзу Прихильників Національного Музею»; Олександр Архипенко: «Національне Мистецтво»; Микола Гоголь: «Ануціята», «Про людей мистецтва», «Про Талант Мистця»; Лист із Парижа: Доля і недолі мистця; Союз Прихильників Національного Музею; І. Свенціцький — Звіт Управи Національного Музею за 1934 рік; Володимир Децикевич — «Фундаційний статут»; Пожертви Американської України на цілі Національного Музею 1920-1934 р. р.; пожертви на Будову Національного Музею від 1927 р. і вплати членів СПНМ 1931-1934 р. р. у Львові; пожертви на будову з по-за Львова: 1) духовенства, 2) громадян.

Як бачимо, зміст «Літопису» однастайности не має і розбивається на дві частині. Перша говорить про Національний Музей і музейну справу, Союз Прихильників Національного Му-

зею, подає звіти з пожертв на Музей та його будову, а друга — наводить матеріял журнальний із сфери мистецтва взагалі. І нам здається, що перед редакцією «Літопису» вже тепер стоїть завдання вияснити з самого початку характер свого видання. Чи не краще йому було б надати однастайности? Принаймні що-до нас, то ми приміли б — замість уривків із Гоголя, міркувань п. Архипенка чи листа про побут, долю і недолі мистця в Парижі, бачити більше матеріялу, зв'язаного з життям самого Національного Музею. Уже в першому числі не від речі було б, може, подати статут Союзу Прихильників Національного Музею. А всі люде, що цікавляться нашою старовиною, з великим інтересом зустріли б на сторінках нового органу відомості про нові придбання чи підсумки з праці в тій чи іншій сфері Музею, огляд матеріялу, що він посідає в тій чи іншій галузі нашого минулого. Національний Музей посідає величезні скарби, а високо авторитетний і досвідчений директор завжди має цінний матеріял із своїх дослідів і музейної праці.

Розпочате видання, безперечно, сприятиме поширенню відомостей про Національний Музей, поглибленню інтересу серед нашого громадянства до нього. Вітаючи перше число «Літопису», побажасмо, щоб видання це як найшвидше перетворилося в періодичне.

В. П.

На пресовий фонд «Триуба».

На пресовий фонд «Триуба» Українська Громада в Пловдіві у Болгарії надіслала 100 левів замість привітань з Великодніми святами.

Українська Громада в Пловдіві у Болгарії пересилає на Великодні свята найкращі побажання всім українцям на еміграції і там, на батьківщині.

Христос Воскрес!

Воскресне й Україна!

Нові книжки й журнали.

- Український Сокіл, часопис Союзу Українського Соціалства Закордоном. Ч. 3(10), Прага, березень, 1935.
- Матеріяли до бібліографії української пластової літератури. Склад склавтм. Д. Козицький. Зредагував П. Зленко. З нагоди виставки українських пластових видань у Празі 23-24 лютого 1935 р., влаштованої видавництвом «Український Пласт». Прага 1935. 24 літограф. стор. великої вісімки.
- Д. Коренець. Др. Теофіль Кормош. Начерк його життя і праці. Перемишль. 1935. Накладом Т-ва «Віра» і «Народній Дім». 10 світлин. 32 стор.
- Володимир Целевич. Нарід, нація, держава. Видання Політичної Бібліотеки Українського Національно-Демократичного Об'єднання. Львів, 1934. 116 стор. in 8-о.
- Церква і Нарід, двохтижневик, присвячений церковним і церковно-громадським справам. Ч. I, Крєм'янець, 15 березня 1935. Видання Волинської Православної Єпархії. 32 стор. in 4-. Худож.я обгортка.
- Церква і Нарід, ч. 2, Крєм'янець, 1 квітня 1935 .
- Д. Варнак. Кардинал Мерсіє, оборонець народу, Львів, 1935. Книгозбірня «Вістника».
- Жінка в боротьбі за світовий жовтень. Бібліографічний покажчик літератури. Видання Книжкової Палати УСРР. Харьків. 1935. 32 стор.
- Паризька Комунa. Покажчик соціально-економічної та художньої літератури до дня паризької комуні. Видання Книжкової Палати УСРР. Харьків. 1935. 32 стор.
- 17 років червоної армії. Покажчик літератури до дня 17-річчя червоної армії. Видання Книжкової Палати УСРР. Харьків. 1935. 12 стор.
- Ibrahim Ben Ali. Przyczynki do historii (Z dziejów narodów Kawkazu, Nadcarnomorza, Krymu, Moskwy i Polski) — odbitka ze «Wschodu» № 2-3-4 z 1934 . Warszawa, 1935.
- Eugeniusz Wisniowski. Istota mocarstwowosci polskiej — odbitka ze «Wschodu». No 2-4 z 1934 r. Warszawa, 1935.
- Ing. G. Yakovliv. Du fruit frais liquide. Extrait des «Annales de Gembloux» — mars 1935. Namur. 1935.
- Кавказ, орган незалежимої національної мысли. Ч. 2-3 (14-15), лютий-березень 1935. Париж.
- Slovansky Prehled, sbornik pro poznávání politického, socialního a kulturního života slovanských států a národů. Ч. 3, березень 1935. Прага.
- W. Kubijowycsch. Die Verteilung der Bevölkerung in der Ukraine. Beitrage zur Ukrainekunde. Herausgegeben von Ukrainischen Wissenschaftlichen Institut, II Heft. Berlin, 1934.
- Bulletin de la Commission pour l'Etude des Problèmes Polono-Ukrainiens. Institut Scientifique Ukrainien. № 1. Varsovie.

Річне справоздання

Варшавського Комітету Товариства Прихильників Української Господарської Академії на 1 квітня 1935 р.

П р и б у т к и :

1. Членські внески	1172.48	зол.
2. Пожертви	25.00	долар.
3. За продані значки	32.50	зол.
4. Збірка карнавнами	96.25	»
5. Відсотки за 1933 р.	40.41	»
	47	»

Разом 1342.11 зол.
і 25.00 дол.

В и д а т к и :

1. Переказано Товариству Прихильників УГА за час від I. III. 1934 р. до 1. IV. 1935 р.	1182.86	зол.
2. Поштові видатки	25.00	дол.
3. Канцелярські видатки	110.45	зол.
4. Роз'їзди в справах Комітету	8.35	»
5. Маніпуляційні в ПКЩ	1.75	»
6. Пересилка грошей до Чехословаччини	4.40	»
7. Бланкети надавчі ПКЩ	6.50	»
8. Оголошення справоздання за 1933 р. в газеті «Діло»	7.80	»
	20.00	»

Разом 1342.11 зол.
і 25.00 дол.

В. С а л ь с ь к и й , ген. штабу ген.-хор., голова Комітету;
П. Ш а н д р у к , ген. - хор., скарбник; Л. П а н а с е н к о ,
інж., секретар.

14 квітня 1935 р. перевірено: голова Ревізійної Комісії

К. Ч а й к і в с ь к а ;
секретар інж. Б. Г л о в і н с ь к и й .

ЧИТАЙТЕ

Найстаршу та найбільше поширену українську газету

(появляється 7 разів у тижні)

ДІЛО

Місячна передплата в краю — 5 зол. В Чехословаччині — 30 к.ч.

В інших державах — 1 америк. долар.

Адреса Редакції й Адміністрації — Л ь в і в , Ринок, 10, II пов.

(Lwów, Rynek, 10, II p. Pologne).

Рахунок ПКО — 143,322.

Рада Бібліотеки звертається до всіх Українців, як осіб, так і установ, з проханням про матеріальну й иншу підтримку.

Де б Ви не були, обізвіться чим-будь. У Вас є газети й книги— надішліть їх. Купіть «Збірник пам'яті С. Петлюри», бо він продається на користь Бібліотеки. Купіть листівку з могилкою С. Петлюри або фотографію Бібліотеки, Музею чи читальні. Купіть відзнаку-тризуб, видану Бібліотекою. Організуйте Т-ва Прихильників Б-ки. Оподаткуйте себе невеличкою даткою. Поширюйте відомості про Бібліотеку і намовляйте людей до підтримки її. Нехай звідусіль приїде допомога.

А в день смерті С. Петлюри — 25 травня — не забудьте, що в цей день Рада Бібліотеки кличе Вас, раз на рік, скласти свою датку на Бібліотеку.

В Українській Бібліотеці ім. С. Петлюри в Парижі

в суботу 11 травня о 20 годині 30 хв. має відбутися доповідь
В. Прокоповича на тему :

«Вічне підданство»

(до питання про правну природу з'єднання України з Москвою)
Вступ вільний.

Вийшла нова книжка Юрія Липи

Бій за українську літературу

Нові часи, Нова духовість, Нова українська література.
Видавництво «Народній Стяг». Розміри — 17 на 25 сант. Сторінок 152.
Ціна 3 зол. 50 гр. Набувати можна у всіх українських книгарнях.

Грошовий звіт

Українського Еміграційного Комітету Допомоги Голодній Україні
при Товаристві «Український Центральний Комітет у Польщі» за рік
1933-34.

П р и б у т к и :		Зол.
I. Від українських організацій у Варшаві	175,—	
II. По підписних листах	1.405,52	
III. Пожертви окремих осіб	726,85	
IV. Спеціальні внески	20,—	
	В с ь о г о	2 327,37
В и д а т к и :		
I. Організаційні: подорож до Відня, канцеляріяні, поштові	326,10	
II. Пропаганда: друк відозви (зол. 107.98) і брошури разом	915,49	
III. Допомогова акція	904,—	
	В с ь о г о :	2.145,59
	С а л ь д о	181,78
		2.327,37

Скрізь лунає клич «Вперед!»

Слідуймо за ним у кожній ділянці нашого життя. Тільки економічно сильні народи перемагають. Досі пропагували тільки клич «Свій до свого», а цих «своїх» ніхто не знав.

В-во **УКРАЇНЬКА РЕКЛАМА** видала

Провідник до українських фірм та інституцій в краю і закордоном на 1935 рік — покажчик наших організацій та підприємств, розсіяних по цілому світу. Список телефонів українських фірм, інституцій та осіб у краю та закордоном, список українських учасників чекового обороту П К О та реєстр усіх наших фірм, інституцій, осіб вільних професій з цілого світу.

Ціна тільки 1 амер. долар.

Замовляти: В-во «Українська Реклама» Львів, Корняків 1, П р. (Lwów, Korniaktów 1, П р. Pologne).

В суботу 11 травня 1935 в Salle du Syndicat de l'Epicerie Française — 12, rue du Renard, Paris 4 (métro: Hôtel de Ville i Chatelet)

Українським Аматорським Гуртком у Біянкурі

влаштовується вистава

М а т и н а й м и ч н а

Драма Тогобочнього на 4 дії із співами

Ціни місць — 10, 7, 5, 4 фр. Безробітні — 3 фр. Квитки набувати в Українській Бібліотеці ім. С. Петлюри — 41, rue de La Tour d'Auvergne, Paris 9, та в бібліотеці в Біянкурі — 34, rue St.-Cloud.

Початок о год. 8.30.

Після вистави балъ до ранку. Дешевий буфет.

УКРАЇНЬКА ДИТЯЧА ШКОЛА В ПАРИЖІ

в неділю 19 травня с. р. в салі Дому Бельгійських Інвалідів — 59, rue Vergniaud, Paris 13, Métro Glacière — влаштовує

Дитяче свято

Участь у виконанні програму беруть усі учні школи та інші діти. В програмі — декламації, спів, танки й т. д. Після виконання програму всіх дітей погощено буде підвечірком, після якого відбудуться гри й танці.

Початок о год. 15. Вступ для дітей вільний, для працюючих дорослих — 3 фр.

Національні вбрання вітані.

д Редакції

Випускаємо це число подвійним. Наступне з огляду на наші Великодні свята має вийти в неділю 12 травня.

Редакція і адміністрація: 42, rue Denfert-Rochereau, Paris-V
Tél. Danton 80-03.

Для переказів у Франції: «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.
Редагус — Комітет. Адміністратор: **Ів. Косенко**

Le Gérant: **M-me Perdrizet.**